

**Informace o realizaci hodnocení dopadů regulace (RIA) v legislativním procesu
do 31. května 2008**

ÚVOD	3
1. VZDĚLÁVÁNÍ A SEMINÁŘE	4
2. FUNGOVÁNÍ RIA NA JEDNOTLIVÝCH RESORTECH	6
3. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE.....	7
4. ZKUŠENOSTI Z PRÁCE STÁLÉHO VÝBORU PRO KONTROLU KVALITY HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE A GRÉMIA PRO REGULAČNÍ REFORMU A EFEKTIVNÍ VEŘEJNOU SPRÁVU	9
5. VÝJIMKY ZE ZPRACOVÁNÍ RIA	12
6. NÁVRHY OPATŘENÍ	13

Úvod

Tato informace si klade za cíl podat zprávu o postupu prací na zavádění metody RIA – hodnocení dopadů regulace v ČR za období leden – květen 2008. Zároveň upozorňuje na některé problémy v implementaci RIA a navrhuje způsob jejich řešení.

Od 1. listopadu 2007 jsou splněny potřebné legislativní a technické podmínky pro realizaci hodnocení dopadů regulace při přípravě legislativních materiálů zpracovávaných ústředními správními úřady. Je zpracována metodika Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace. K dispozici jsou další související metodické materiály – metodika k určování nákladů na výkon státní správy a metodika pro zapojování veřejnosti do přípravy vládních dokumentů.

Jako meziresortní koordinační orgán pro oblast zvyšování efektivity veřejné správy a zvyšování kvality regulace zahájilo v listopadu 2007 svoji činnost Grémium pro regulační reformu a efektivní veřejnou správu (dále jen „Grémium“). Činnost Grémia podporuje Výbor pro kontrolu kvality hodnocení dopadů regulace (RIA) (dále jen „Výbor“), který zahájil činnost v únoru 2008.

Přechodné období stanovené usnesením vlády č. 927/2007, které umožňovalo výjimku používání Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace na legislativní materiály, jejichž příprava byla zahájena po 1. listopadu 2007, je stále účinné.

Proces projednávání a hodnocení legislativních materiálů připravovaných ústředními správními úřady z hlediska hodnocení kvality zpracovaných dopadů regulace byl zahájen v březnu 2008.

Jako nástroj metodické podpory hodnocení dopadů regulace jsou k dispozici webové stránky www.ria.mvcr.cz. Pro konzultace a dotazy je v provozu adresa ria@mvcr.cz.

Shrnutí

Základní technické a procesní předpoklady včetně nástrojů metodické podpory pro realizaci hodnocení dopadů regulace jsou v tuto chvíli k dispozici a jsou plně funkční.

1. Vzdělávání a semináře

Příprava odborníků, kteří budou schopni na jednotlivých ústředních úřadech realizovat kvalitní hodnocení dopadů regulace byla v předchozí hodnotící zprávě z prosince 2007 označena jako kritický předpoklad zavedení RIA do běžné praxe přípravy legislativních materiálů.

Vzdělávání je přikládán velký význam jak na straně poptávky, tak na straně nabídky. Vzdělávací programy jsou organizovány Institutem státní správy, který v od ledna do června 2008 zrealizoval 3 kurzy, kterých se účastnilo 75 osob. Nejbližší kurz je ISS naplánován na měsíc srpen. Dále jsou do konce roku 2008 plánovány další 3 kurzy. Potřebné informace o kurzech je možné získat na www.iss-edu.cz.

Vzdělávání je akcentováno také ze strany jednotlivých ministerstev, které organizují samostatné vzdělávací akce pro zajištění vlastních odborníků na hodnocení dopadů regulace. Samostatné vzdělávání v roce 2008 pro své zaměstnance zorganizovalo: Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo financí a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Od ledna do června 2008 absolvovalo vzdělávací program k RIA 192 zaměstnanců ústředních správních úřadů. Tento počet proškolených zaměstnanců dosvědčuje, že ze strany ústředních úřadů je o vzdělávání velký zájem. V roce 2007 bylo za celý rok proškolen celkem 60 zaměstnanců. Tento počet byl ke květnu 2008 překročen více než trojnásobně.

VZDĚLÁVÁNÍ RIA 2008			
pořadí	datum konání	instituce	osoby
1.	11. - 12. 2. + 22. 2. 2008	ISS	26
2.	25. 2. + 10. 3. 2008	MZe	60
3.	3. - 4. 3 + 20. 3. 2008	MMR	14
4.	17. - 18. 3. + 28. 3. 2008	MF	26
5.	14. - 15. 4. + 25. 4. 2008	ISS	26
6.	21. - 22. 4. + 5. 5. 2008	MPSV	17
7.	2. - 3. 6. + 13. 6. 2008	ISS	23
	CELKEM		192

Téma hodnocení dopadů regulace je předmětem zájmu také širší odborné veřejnosti. V lednu byla ve spolupráci iniciativy E-stat a Institutu ekonomických studií FSV UK zorganizována panelová diskuse, která poskytla další reflexi současné situace RIA v ČR (byly zhodnoceny silné¹ a slabé² stránky současné situace a naznačeny možné způsoby budoucího vývoje³ a možná budoucí rizika⁴).

¹ stoupající akceptace RIA ze strany regulátorů

Z doposud zpracovaných RIA, které byly posuzovány Výborem a Grémiem je zřejmé, že v budoucnu bude nutné vedle základního kurzu RIA vytvořit specializační vzdělávací kurzy pro jednotlivé části RIA. V současné době můžeme říci, že jednou z takových oblastí, které by bylo vhodné podpořit specializovaným vzděláváním je např. oblast formulace variant řešení.

Při vzdělávání k hodnocení dopadů regulace bude v budoucnu nadále vhodné důsledně připomínat princip analýzy skutkového a právního stavu tak, jak je pro přípravu legislativních materiálů uložen čl. 2 odst. 1 Legislativních pravidel vlády.

Pro další rozšiřování možností vzdělávání ať už v oblasti hodnocení dopadů regulace obecně, ale i ve specializovaných aspektech RIA, předpokládáme využití prostředků ze Strukturálních fondů EU – priority Smart Administration.

Shrnutí

Zájem o vzdělávání k RIA ze strany ústředních úřadů výrazně stoupá. Kurzy jsou v převážné míře zajišťovány jednotlivými resorty. Obsah vzdělávacího programu i odborná úroveň lektorů je kvalitní. V budoucnu bude nutné zpracovat specializované vzdělávací programy pro dílčí části RIA.

² lobbying poradenských firem

³ partnerská meziresortní spolupráce při RIA včetně spolupráce s nestátními subjekty

⁴ politické objednávky RIA

2. Fungování RIA na jednotlivých resortech

Hodnocení dopadů regulace je na většině resortů zajišťováno především legislativními odbory, které sehrávají koordinační i metodickou roli k věcně příslušným odborům. Na základě průběžně poskytovaných konzultací oddělení hodnocení dopadů regulace je možné konstatovat stoupající zájem o kvalitní zpracování RIA ze strany některých věcně příslušných odborů (sekcí). Jsou vznášeny dotazy k rozsahu RIA před zahájením zpracování, jsou požadovány konzultace k jednotlivým částem RIA, je zájem konzultovat obsahy jednotlivých kapitol RIA.

Přístup k RIA však není na resortech jednotný. Rozdíly jsou dány přístupem jednotlivých úředníků. V rámci úřadů neexistují potřebné metodické materiály, které by přístup k RIA sjednocovaly. Budoucí kvalita RIA je tak ohrožována rizikem formálního přístupu. Tyto signály jsou zřejmé, ani v rámci Ministerstva vnitra, které by naopak mělo být vlajkovou lodí RIA a hodnocení dopadů realizovat v nejvyšší kvalitě, nebylo dosud uspokojivé úroveň dosaženo.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že resorty pokračují při předkládání svých návrhů v doposud zažité praxi, kdy zpravidla obecnou část důvodové zprávy vypracují poté, co vypracovaly text návrhu zákona, v lepším případě současně s ním.

Úvodní ustanovení Legislativních pravidel vlády zejména čl. 2 odst. 1 však stanoví opačný postup při tvorbě zákona (popřípadě včetně jeho věcného záměru). Na počátku musí být provedena podrobná analýza právního a skutkového stavu. Takto stanovená zásada vychází z ustanovení § 22 až 24 a § 27 kompetenčního zákona. Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace nejsou tudíž nic jiného než vedle několika procesních pravidel, zejména metodikou pro jednotné, tedy srovnatelné posuzování volby společensky nejlepší varianty uvažované právní úpravy. Domníváme se proto, že vládou schvalovaný plán legislativních prací na jednoroční období by se měl týkat pouze těch návrhů, k nimž je vypracována analýza dopadů, se kterou vyslovil souhlas Výbor a následně Grémium.

Jak bylo již shora naznačeno, Výbor má poznatky, že resorty dosud zpracovávají jakousi „analýzu“ až k zákonu (objektivně je třeba konstatovat, že v přechodném období jiná možnost ani není). Pro příště by ale taková praxe vedla pouze k formálnímu plnění úkolu stanovených usnesením vlády ze dne 13. srpna 2007 č. 877 a navazující novelou Legislativních pravidel vlády a novelou Jednacího řádu vlády a navazujícími akty řízení. Za nikoliv perspektivní lze také označit přístup, kdy jsou stanovovány pouze dvě varianty řešení: nulová a vlastní. Jedná se o formální a účelové stanovení variant, které negativně dopadá na další zpracování celé RIA.

Za vzorovou RIA lze označit materiál Hodnocení dopadů regulace pro nový památkový zákon, který zpracovala firma eep.a.s. na zakázku Ministerstva kultury a který tvoří přílohu tohoto materiálu. Další vzorové RIA budou zveřejňovány na www.ria.mvcr.cz.

Shrnutí

- **Míra akceptace RIA, jako nedílné součásti procesu přípravy legislativních materiálů ze strany ústředních úřadů mírně stoupá. Bylo by vhodné uvážit doporučení přenesení odpovědnosti za zpracování RIA z legislativních odborů na věcně příslušné odbory.**
- **Stále převládá názor, že RIA je nová povinnost, která dříve nebyla LPV a Jednacím řádem vlády stanovena.**
- **RIA se zpracovává k legislativnímu materiálu, nikoliv legislativní materiál k RIA.**
- **Existují zřetelné snahy zpracovávat RIA co nejjednodušeji a bez rozmyslu a bez znalosti metodických materiálů.**

3. Příklady dobré praxe hodnocení dopadů regulace

Pro identifikaci příkladů dobré praxe RIA není v tuto chvíli dostatek materiálů, předpokládáme, že tomuto tématu bude možné se podrobněji věnovat ve Zprávě o hodnocení dopadů za rok 2008.

Začleňování RIA do legislativního procesu probíhá de facto od března 2008 a i přes relativně krátkou dobu je možné uvést některé materiály či skutečnosti, které ke zvýšení kvality tohoto procesu přispěly, nebo alespoň o to poctivě usilovaly.

Především je třeba říci, že požadavek konzultací, který je v metodice jasně stanoven vede k tomu, že v některých případech je příprava legislativních materiálů plánována a konzultována z hlediska požadavků metodiky RIA dříve, než jsou práce zahájeny. Tento přístup je výběrově realizován na MPSV, MF, MŽP, MPO, MMR zejména pokud se jedná o přípravu věcných záměrů zákona, nebo novel zákonů. V této souvislosti je možné poukázat např. na přípravu a schvalovací proces zákona o volném pohybu služeb, který připravovalo MPO, nebo na přípravu novely stavebního zákona, která probíhá na MMR. Obdobně tento resort postupoval při přípravě novely nařízení vlády č. 299/2001 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení ke krytí části úroků z úvěrů poskytnutých bankami právníkům a fyzickým osobám na opravy, modernizace nebo regenerace panelových domů. Procesu přípravy těchto materiálů byla předem věnována důkladná pozornost a tento byl konzultován z hlediska aplikace metodiky RIA. V uvedených případech je možné říci, že důsledná aplikace RIA měla na proces projednávání materiálu pozitivní dopad.

Z hlediska kvality zpracování RIA je možné dále poukázat např. na novelu zákona o sociálních službách, kterou připravilo MPSV. Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace je zpracována velmi důkladně a především její argumenty jsou postaveny na kvantitativních datech. Materiál má jasně stanoveny cíle, kterých má být novelou dosaženo a každý z cílů má zpracovány varianty řešení. Velmi podrobně jsou popsány přínosy i náklady těchto variant včetně finančních dopadů. Z hlediska kvality zpracování finančních dopadů se jedná o ukázkový materiál. Takto zpracované materiály mohou efektivně sloužit jako podklady pro informované rozhodování.

Z dalších materiálů lze poukázat na Závěrečnou zprávu o hodnocení dopadů regulace k návrhu novely zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, kterou se ve věznicích zavádějí poradní komise jako poradní orgány ředitelů. V případě tohoto materiálu lze za silnou stránku označit popis problému a jeho rozdělení do menších částí a hledání nejlepších řešení pomocí různých variant. V tomto případě jsou varianty vyhodnoceny především kvalitativně prostřednictvím vyjádření silných a slabých stránek. Důkladná pozornost byla také věnována konzultacím s dotčenými a dalšími osobami. Z hlediska kvality RIA lze u tohoto materiálu vyzdvihnout rozpracování variant a konzultace.

Z hlediska přístupu k požadavkům metodiky RIA je možné upozornit na návrh vyhlášky o přepravě odpadů a o změně vyhlášky č. 381/2001 Sb., který zpracovalo MŽP. Materiál má transpoziční charakter a byl rozeslán do vnějších připomínek s důvodovou zprávou, jejíž kvalita z hlediska požadavků RIA byla připomínkována ze strany MPO a MV. Na základě těchto připomínek byla k materiálu přiložena Analýza dopadů této vyhlášky, která velmi podrobně popisuje dopady novely podle upravovaných oblastí. Konečná verze důvodové zprávy obsahuje srozumitelný stručný výtah ze závěrů analýzy. Samotná analýza je přílohou materiálu. U tohoto materiálu lze vyzdvihnout zejména porovnání nákladů a přínosů, které, byť neobsahuje konkrétní finanční částky, obsahuje srozumitelné kvalitativní hodnocení.

Tyto a v budoucnu i další materiály budou postupně zveřejňovány na www.ria.mvcr.cz jako příklady dobré praxe.

Shrnutí

- **Pro identifikaci příkladů dobré praxe RIA není v tuto chvíli dostatek materiálů.**
- **Přesto je možné poukázat na silné stránky některých zpracovaných hodnocení dopadů regulace z hlediska obsahu či procesu zpracování.**
- **Takové materiály se mohou stát inspirací jako příklady dobré praxe.**

4. Zkušenosti z práce stálého Výboru pro kontrolu kvality hodnocení dopadů regulace a Grémia pro regulační reformu a efektivní veřejnou správu

Výbor pro kontrolu kvality hodnocení dopadu regulace (RIA) zahájil svoji činnost 5. března 2008. Schází se obvykle 1x týdně. Do 4. června 2008 se uskutečnilo celkem 12 jednání výboru z nichž 2 byla provedena per rollam.

projednáno návrhů	výjimka podle 927/20007 ⁵⁾	výjimka podle Obecných zásad	soulad s metodikou RIA
49	32	9	8

Závěry jednání výboru

projednáno návrhů	doporučeno ke schválení	doporučeno k přepracování	doporučeno ke schválení s podmínkou dopracování RIA
49	40	3	6

Grémium pro regulační reformu a efektivní veřejnou správu projednalo první materiály předložené výborem v březnu 2008. Do konce května 2008 jednalo Grémium celkem 10x obvykle per rollam.

projednáno návrhů	akceptováno	výjimka z RIA	změna stanoviska výboru
45	41	1	3

Na základě doposud posuzovaných materiálů lze za silné stránky hodnocení dopadů regulace označit zejména:

- dodržování struktury RIA stanovené v metodice Obecné zásady
- definování základního problému, který má být řešen
- vyhodnocování nákladů na veřejné rozpočty, eventuálně dotčené podnikatelské subjekty
- vedení konzultací s nejdůležitějšími dotčenými subjekty
- uplatňování výjimek ze zpracování RIA.

Ke slabým stránkám lze přiřadit zejména:

- RIA je zpracovávána souběžně s přípravou materiálu, nikoliv dříve
- RIA obvykle je zpracována k celému návrhu a nikoliv k jednotlivým dílčím problematikám (zejména implementace práva ES/EU)
- schopnost odlišit analýzu dopadů a závěrečnou zprávu RIA

⁵⁾ RIA podle Obecných zásad se nepožaduje u materiálů, na nichž byly zahájeny práce před 1. listopadem 2007

- neochota k přijímání odpovědnosti za zpracování RIA
- minimální míra využívání konkrétních dat pro definování problému
- definice obvykle pouze 2 variant řešení (zpravidla „nulová“ varianta a varianta preferovaná předkladatelem)
- účelové vyhodnocování variant tak, že je zřejmé, která varianta je předkladatelem preferována
- přínosy nejsou obvykle kvantifikovány - často jsou vyčísleny pouze náklady
- hodnocení dopadů není povinně uplatňováno na legislativní návrhy předkládané jako poslanecká iniciativa

Na základě dosavadních zkušeností je možné k práci stálého Výboru RIA uvést několik následujících poznámek.

Časté střídání zástupců

Resorty a některé určené ústřední orgány státní správy delegovaly pro práci ve výboru své zaměstnance. Výbor je především platformou pro vedení odborné diskuse ke kvalitě provedených RIA. Za hodnocené období se však stalo častým jevem, že se zástupci v den zasedání výboru střídají, což nepříspěvá ke kvalitě jejich rozhodování. Zejména se vytrácí kontinuita hodnotících postupů a srovnatelnost hodnocení jednotlivých legislativních návrhů, což může vést k pasivitě při odborné diskusi nad materiálem, kterým není ten který člen Výboru právě dotčen. Tato situace se však postupně stabilizuje.

Kvalitní příprava na jednání

Pozvolna se stává obvyklým, že si pověřený člen výboru pozve na projednávání konkrétního legislativního návrhu spolupracovníka z věcného odboru resortu, aby bylo možné odborně reagovat na případné otázky z pléna. Stejnou možnost by měl mít i sekretariát Grémia tak, aby mohl kvalifikovaně reagovat na případné odlišné stanovisko ke způsobu a rozsahu zpracování analýzy dopadů ze strany konkrétního resortu. Proto považujeme za vhodné zasílat taková rozdílná stanoviska v časovém předstihu, aby se všichni členové výboru mohli se znalostí věci k legislativnímu materiálu vyjadřovat.

Během krátké doby fungování výboru se již nejednou projeví prvky resortismu. Vyplývá to ze skutečnosti, že jednotliví členové výboru by měli především plnit funkci objektivního odborníka, nikoliv zástupce daného resortu. Pokud by ve výboru převládlo uplatňování resortních zájmů, mohlo by to devalvovat snahy o zavedení RIA v ČR. Dosavadní praxe také ukázala, že ojediněle někteří členové Výboru považovali jeho jednání za jakési pokračování připomínkového řízení. Lze očekávat, že se takové projevy nebudou do budoucna opakovat.

Hlasování

Negativní signály, tak jak byly popsány výše, se projevují nejen v rámci rozpravy, ale zejména při hlasování o opatřeních k jednotlivým návrhům. Výbor je koncipován jako platforma odborníků, jejichž úkolem je připravit kvalitní podklady pro politické rozhodování na úrovni Grémia. Ve spojení s negativními signály, jak byly shora zmíněny, nemusí mít stanoviska výboru vždy jednoznačně objektivní charakter.

To souvisí také s jevem, který je nejednou v práci výboru patrný, a to že se členové výboru podle osobního uvážení zdrží hlasování. Podle názoru Sekretariátu Grémia není takový způsob hlasování možný, obdobně není možné akceptovat např. opuštění místnosti před hlasováním. Je ke zvážení zpracovat jednací řád výboru, který by umožňoval hlasovat pouze pro a proti.

Další otázkou, kterou bude třeba zvážit, je způsob hlasování. Prozatím se o návrzích hlasuje aklamací. Tento způsob nevytváří u každého člena výboru stejnou míru odpovědnosti za takový úkon. Za nepochybné považuje předkladatel to, že hlasování po jménech vytváří větší tlak, ale i zpětnou kontrolu o způsobu hlasování.

Jednání a diskuse

Z jednotlivých zápisů z jednání výboru je patrné, že doba jednání výboru se zkracuje. To svědčí především o tom, že práce ve výboru je vnímána jako práce politická. Výbor není vnímán jako platforma pro zajišťování kvality RIA, kde je možné diskutovat věcné otázky k hodnocení dopadů regulace, tříbit názory, nalézat odpovědi, ujišťovat se o způsobech řešení, atd. Výbor by mohl být odbornou platformou, kde je možné konzultovat probíhající řešení, hledat srovnání a podobnosti. Také z tohoto důvodu by bylo vhodné při práci výboru více akcentovat věcnou problematiku RIA a tedy zapojit do jeho práce nejenom zástupce legislativních odborů. Jako vhodná možnost se jeví přizvat do výboru také zástupce zainteresovaných stran, např. zástupce zaměstnavatelů, spotřebitelů, nevládních organizací zabývajících se ochranou životního prostředí, účastí veřejnosti apod.

Shrnutí

- **Výjimka podle usnesení vlády 927/2007 je stále uplatňována ve značném rozsahu. Prodlužování tohoto stavu nepřispívá ke zvyšování kvality legislativních materiálů. Je ke zvážení přechodné období ukončit.**
- **Bylo by vhodné zajistit, aby na jednání výboru nedocházelo ke střídání zástupců z resortů, nebo jen ve výjimečných případech. Častá fluktuace zástupců nepřispívá k možnostem vedení odborné diskuse, Bylo by vhodné podněty k zamýšlené diskusi na jednání výboru rozeslat předem ostatním členům výboru tak, aby bylo možné se na avizované téma připravit a diskutovat o něm na základě znalostí.**
- **Je ke zvážení, zda je relevantní zdržovat se hlasování ke kvalitě zpracované RIA a zda by možnost hlasování neměla být zúžena na varianty pro a proti (respektive hlasování se zdržuje pouze autor RIA o které se hlasuje). Hlasování jmenovitě nikoliv aklamací by posílilo osobní odpovědnost za celkové stanovisko výboru.**
- **Bylo by vhodné zpracovat jednací řád výboru, který by stanovil jeho poslání, jednací procedury, způsob hlasování, apod.**

5. Výjimky ze zpracování RIA

Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace stanoví v taxativně uvedených případech možnost přiznání výjimky upustit od analýzy dopadů (bod I.3.). Vedle toho usnesení vlády ze dne 22. srpna 2007 č. 927 stanoví další dva okruhy výjimek z Obecných zásad, a to v případech, kdy práce na legislativním návrhu začaly před 1. listopadem 2007 s výjimkou těch případů, na které jejich uplatnění uloží vláda. Další výjimku stanovilo Grémium na svém prvním zasedání dne 13. listopadu 2007, když stanovilo, že až do konce roku 2007 materiály, které budou rozeslány do meziresortního připomínkového řízení po 1. listopadu 2007 musí obsahovat alespoň vyhodnocení dopadů ve struktuře předepsané Legislativními pravidly vlády.

Vedle těchto přístupů k hodnocení dopadů regulace byly předmětem projednávání Výboru i legislativní návrhy, které navazují buď na konkrétní usnesení vlády s tím, že sledují v něm vyjádřený politický cíl, nebo jsou označeny za výsledek politického rozhodnutí.

V obou případech jde o legitimní přístup. Rozdílné však mohou být formy řešení, a to zejména z pozice zásad pro hodnocení dopadů regulace.

Zatímco jeden z přístupů prosazuje názor analýzou dopadů se vůbec nezabývat (či zabývat, ale jen formálně), druhý z přístupů preferuje vypracovat korektní analýzu dopadů, avšak na základě politického rozhodnutí ji neaplikovat. Jestliže první z předestřených řešení nepodává předkladateli prakticky žádné analytické, věcné informace, druhé z naznačených řešení umožňuje předkladateli v diskusi s informovaným oponentem věcnou argumentaci, a to nejen politickými argumenty. Praktický význam úplné informovanosti může být využit např. ve výborech i plénu zastupitelských sborů při projednávání návrhů zákonů.

Výjimka zpracování RIA byla od ledna do května 2008 schválena u následujících legislativních materiálů: novela zákonů o obcích, o krajích, o hl. m. Praze, novela zákona o zaměstnanosti, věcný záměr zákona o církevních restitucích. Mezi výjimky ze zpracování analýzy dopadů je třeba započítat i poslanecké a senátorské návrhy zákonů, jakož i návrhy zákonů ze strany krajů. Na zákonodárnou iniciativu těchto subjektů se nevztahuje usnesení vlády, jímž se vydávají Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace, Legislativní pravidla vlády nebo usnesení vlády, jímž se vydává jednacím řád vlády, zejména jeho ustanovení o náležitostech předkládací zprávy. Tyto okolnosti mohou působit z hlediska aplikace reformy právní regulace nemalé problémy. Poslanci, senátoři a zastupitelstva krajů jsou mimo jiné vázáni pouze ustanovením § 86 odst.3 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, v platném znění.

Shrnutí

Výjimky zpracování RIA by měly být udělovány raději méně než více. Zpracované hodnocení dopadů může být vždy použito jako věcný argument při projednávání návrhu v celém legislativním procesu.

6. Návrhy opatření

Tato informace naznačuje určitá rizika spojená s dalším používáním RIA v běžné praxi přípravy legislativních materiálů, na jejichž prevenci by bylo vhodné se zaměřit již nyní. Zejména se jedná o to, aby se RIA nestala pouze formální nezbytností legislativního materiálu a dále, aby činnost Grémia pro regulační reformu a efektivní veřejnou správu, práce jeho sekretariátu a navazující činnost Výboru nebyly obecně vnímány jako administrativní zátěž. Na základě shora uvedených skutečností by bylo vhodné v budoucnosti provést některá opatření, zejména:

- ukončit přechodné období podle článku IV. usnesení vlády č. 927/2007
- posunout termín pro předložení výroční zprávy RIA za rok 2008 vládě na duben 2009. Bude tak možné vyjít z většího množství legislativních materiálů, které se očekávají před koncem roku 2008, podrobněji vyhodnotit činnost Výboru a Grémia a zaměřit se také na způsoby zajištění agendy RIA na jednotlivých ústředních správních úřadech,
- zpracovat jednací řád stálého výboru pro kontrolu kvality hodnocení dopadů regulace.